

SZERKESZTŐSÉG

és

KIADÓ HIVATAL

hová a *dolgozatok*
és *előfizetési pénzek*
küldendők:

Kolozsvár, Ref. Theologia
2. számú lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

AZ ERDÉLYI EV. REF. EGYHAZKERÜLET «EGYHÁZI
ÉRTEKEZLET»-E TÁMOGATÁSÁVAL

SZERKESZTIK:

NAGY KÁROLY, VAJDA FERENCZ,

ref. theol. tanár, felelős szerkesztő.

sz.-lónai pap, főmunkatárs.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona Negyedévre . . . 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára . 10 fillér.

„Feltámadott az Úr bizonnyal!”

*Győzedelem, győzedelem
Ellenség meggyőzetett,
Ama felkent Fejedelem.
Megnyerte az életet!*

Zengjen ajkainkról ez ének, mindenérzésünk öröm hallelujává változzék e napon, mert: »Feltámadott az Úr bizonnyal!»

Óh kell-e ennél nagyobb vigasztalás, hogy a mi fejünk koronája, az Úr föltámadott és mint első zsenge a koporsóból kijött. Mert a halálban maradt Jézus, minden más lett volna, csak nem *Üdvezítő, Szabadító, Engesztelő, Közbenjáró*. Ha fel nem támadott Jézus miképpen lehetne az emberiség Életfejedelme, nevét már rég elfelejtették volna, még a martirok nevei közt sem emlegetnék, nem ünnepeznék soha. Ha Jézus föl nem támadott, akkor az ő neve — mely most mindenek felett vagyon — megvolna bélyegezve, mint csaló és hazug neve az egész világ által. Ha Jézus fel nem támadott, akkor az ő jóslata feltámadásáról, nem lenne egyéb, mint erős tévedés és hatalmas csalódás. Ha Jézus fel nem támadott, nem volt egyszülött gyermeke Istennek, nem volt ő az Atyánál öröktől fogva, nem volt az ő élete büntelen, szeplőtlen; sőt annál kevésbé mondhatta el magáról: *Én vagyok az út, igazság, az élet*. Ha Jézus fel nem támadott, mit használ ami hitünk: »Jézus-Krisztus tegnap és ma és mindörökké ugyanaz!» Ó mily nagy csalódás és tévedés akkor a János látomása, ki az Üdvezítőről ismételten vallomást teszen: »Én vagyok az Alfa és az Ómega, a kezdet és a vég»

»Ha Krisztus fel nem támadott, akkor hiába

való a mi predikálásunk...» Pál apostol e hatalmas bizonyágtétele felett kell nekünk ma tisztába jönnünk, ezt kell nekünk jól megértenünk. Ha az ő bizonyágtétele hiábavaló, úgy hazugságot hirdettek vele mindazok, kik az ő napjaitól kezdve e pillanatig, a Krisztus nevében predikáltak. Szégyenleni kellene magát a Krisztus evangéliomáért az apostol idejétől kezdve napjainkig mindazon hívőknek, lelkészeknek, tanítóknak, szülőknek, kik ajkokra vették Krisztus tanításait, a husvétii történetet. Nem az igazság, valóság predikálói voltak ők ez esetben, hanem hazugság terjesztői — szószátyárok! Ha Jézus fel nem támadott volna, legjobb lenne mindazon lapokat kitépni a Bibliából, melyek Jézus tetteiről, életéről, tanításairól szólnak, vagy a legkisebb vonatkozásban vannak ő vele. Ki kellene tépni onnan azokat és Jézus ellen és mindazok ellen, kik csaknem 1902 esztendeje merik ámitani a hiábavalóságokkal a népet: vádiratot készíteni belőle. Mert ez esetben a Krisztus evangéliuma a legnagyobb *humbug* lenne, melyet a világ valaha hallott. Legjobb lenne akkor a katedrákat lerombolni, a templokot és imaházakat táncz helyiségekké, mulatókká változtatni, hiszen az Isten, a Krisztusba vetett hitünk úgy sem sokat használna.

De ha Krisztus fel nem támadott, úgy: »hiába való a ti hitetek is» — folytatja Pál apostol. Mily igazsága vala Pálnak! Hiábavaló lenne a mi hitünk, ha Krisztus valóban a sirban maradt, akkor nincs értelme, hogy neki higgyünk, benne bizakodjunk. Mert ha felvesszük, hogy Jézus nem támadott fel, úgy minden ő ígérete és jóslata feltámadását illetőleg, nem egyéb, mint hamis ígélet és igaztalan állítás. Mert Jézus, ha ebben a dologban tévedett, tévedett ő sok esetben. Vagy

ki kezeskednék azért, hogy ő minden dologban, feltámadását kivéve, igazságot mondott? Nem támad-é kétség keblünkben az ő szavait vizsgálva, látjuk, hogy *egyben* nem mondott igazat? Miben áll akkor az ő szent és ártatlan élete, ha már *egyben* is tévedett? Hogyan volna képes ily tökéletlen ember a megfoghatatlan, láthatlan Isten jóságáról, fenségéről, mint Atyáról biztosat beszélni? Ejtsünk el csak egyetlen-egyet az ő tanításából, összeomlik az egész épület, melyet dicsőségesen felépített! Akkor a benne vetett hitünk alaptalan, gyümölcstelen és haszontalan lesz. És minő bizonyosság lenne az, midőn Jézus magáról szól illetéknéppen: »Az ember fia fel fog támadni harmadnap múlva!« Szabad-é nekünk akkor ilyen ígéretben bizni: »Bűneid megbocsáttatnak« — vagy ebben: »Az ember fia azért jött, hogy megkeresse és boldoggá tegye, ki elveszett vala.« Joggal vonhatja-é le Pál apostol akkor eme következtetést fenti szavaiból: »Ha Krisztus fel nem támadott, akkor még mindig bűneitekben vagytok!« Micsoda igazság lenne ez: »Ő a mi igazságunkért támadott fel?!« Vagy talán ösmersz te valami módot, atyámfia, a mely a halál és bűn martalékából — a feltámadott Jézus nélkül — megszabadíthatna, Istennel kibékíthetne?! Vagy talán saját erődből ellen tudsz állani a bűn kísértéseinek, letudod győzni kívánságaidat?! Nem és százszor nem! Hallgasd meg csak, mit mond az apostol saját tapasztalatából: »Halottak voltunk a bűnben, de Isten, Krisztussal együtt megelevenített.« A feltámadott Krisztus nélkül a bűnben vagy és örökké ott maradsz! Vagy talán azt gondolod, hogy Isten mint szerető édes Atya, Jézus nélkül is megtart

téged? Óh, de kiáltal lett Isten »szerető Atyánk«? Mikor lett ez nyilvánvalóvá, ha nem a Jézus szenvedésében és feltámadásában?!

És végre a Krisztus feltámadása nélkül: *a kik ő benne meghaltak, mind elvesztek!* Zártad-é már le kedves halottad szemét e vigasztaló reménységgel: »A viszontlátásra!« Ha Krisztus fel nem támadott, akkor az ilyen reménység hiába való! Sohasem fogjátok az eltávozottakat többé látni! Ok elvesztek és ti is velök együtt! Elveszünk, elpusztulunk örökre, a Krisztus feltámadása nélkül. Oh minő fájdalmas tudat ez, minő szomorú jutalom a ti keresztyéni hitetekért! De ha az ő szavai élnek lelkünkben: »*Én élek és ti is éltek*«; ha tudjuk és hisszük, hogy ő volt az első, ki az Urban elaludott és ismét feltámadott: akkor beteljesedik az *Irás* szava is: »*Úgy szerette Isten a világot, hogy egyetlen egyszülött fiát adná*« — és visszahozta a halálból az életre — »*hogy valaki hiszen ő benne el ne vesszen, hanem örökélete legyen!*«

Igen, Krisztus élt, szenvedett, meghalt és feltámadott miérettünk és azokért, kik ő benne hisznek és vallják: »*Tudom, hogy él az én Idvezítőm!*«

Azért tehát énekeljük örömmel: *Nincs már szívem félelmére...* Mondjuk bátran, diadalunk biztos tudatában: »*Halál, hol vagyon a te fülánkod? Koporsó, hol vagyon a te diadalmaid?! Istennek legyen hála, ki adott diadalmat, a mi Urunk Jézus Krisztusnak általa!*«

Birtha József.

TÁRCSA.

Husvétli képek.

1. Az ünnepre szépen kitisztított házban gyermekei között ül az apa s tréfálódzva játszik velök. Arczáról a boldogság sugárzik, a mint gyöngéden végig tekint a vidám kicsinyeken. De ugyanakkor tekintete fájdalmat árul el, mintha bocsánatot akarna kérni ez apró jószágoktól. Anyjok az asztalnál áll, épen az ételt hozta fel. Szerető szeméit lelki gyönyörrel legelteti kedvesein, szemében pedig köny csillog. Miért e köny? Nemrég még e házban minden máskép állott. A férj csupán magának élt, könnyelmű társaságokban keresett szórakozást, boldogságot, nem törődött feleségével, gyermekeivel. Családja már a nyomor utjára lépett. Az édes anya sirt, szomoruan, gondterhelten nézett gyermekeire. De férjének mégsem tett szemrehányást mióta látta, hogy ez csak árt s férje még rosszabb lesz. Kettőzött szeretettel vette körül, szolgált neki, mint egy cseléd, igyekezett gyermekei szívében megőrizni, erősíteni az apjuk iránti szeretetet; dolgozott erején felül, csak hogy a nyomort távol tartsa. Erőt pedig adott neki a hit és imádság; jó keresztyén nő volt, szívében Krisztusnak lelke lakozott. Egy-

szer csak erőt vett a férfin a nyugtalanság, végtelenül rosznak és szájalmasnak tünt fel önmaga előtt. Valami csodálatos hatalom vonzotta a hű lélekhez, ki annyival jobb volt, mint ő; a gyermekekhez, kiknek ártatlan tekintete mintegy kérdezte tőle: édes apa, miért akarsz elromolni? S végre a jég megtört, ismét egyesültek, hogy soha többé senki el ne válassza őket; egyesültek abban a ki az élet Az önzés meghalt, a szeretet föltámadott; a régi elmúlt, ime minden megújult! S midőn ma a Tiszteletes ur prédikálta: »Valami képen föltámadt a Krisztus a halálból az Atyának dicsősége által, azonképen mi is új életben járunk,« (Rom 64.) férj és nő gondolatban találkoztak.

2. Tavaszi napfényben, nyitott ablak előtt özvegy asszony ül, majd az égre tekint, majd egy levélkébe, melyet tegnap kapott, melyet mindegy szóig könyv nélkül megtanult. Mégis egyre olvassa, mintha nem akarna hinni szemeinek: valóság vagy álom?

Óh azok a jóságos szemek — látszik rajtok, hogy igen sokat sirtak, de ma örömtől sugároznak. De hát mi is van abban a levélben? Az elveszett és ismét megtalált fiunak régi története. Vilmos, egyetlen gyermeke, kit özvegységében nélkülözések közt nevel föl, kire kiárasztotta szerető szívének egész gazdagságát, megunta az otthon, elment a világba keresni szerencsáját, melyről, álmodozott. Rég nem hallott többé semmit

Az élet ünnepén.

Merengj oh lelkem! merengj el boldogan,
Hiszen ma egy szebb élet ünnepe van.
Te jó tündér! ki a bus siri álmot
Halottaidról tova szállni látod . . .
S ti feledhetlen kedves angyalok!
Kik husvét reggelén ott állatok
Az üres sírnál, jöjjetek tanukul:
Hogy van egy élet még a sirokon túl

És jöjj vigasztelt biztatása annak —
Ki fölkel mélyéből a sírhalomnak . . .
S akkor mondá: «én élek s ti is éltek.»
Nem alszik hát ki az a láng, a lélek:
Melyet Isten gyújtott meg egykoron,
S melyben a szikra lelkével rokon:
De élni s lenni fog a siron túl is,
Ha porhajléka földön szertehull is.

Hit az embernek legfőbb éke, java,
Jó annak, a ki végiglen megtartja;
Ha nem is emel gazdagságra, fényre,
Mégis boldog vagy a világon véle . . .
S azzal hunyván le majdan a szemed,
Nem bántja félelem a lelketet:
De úgy száll el, mint ősz időn a madár —
Ki tudja, hogy reá egy szebb haza vár . . .!

Merengj oh lelkem! merengj el boldogan,
Hiszen ma egy szebb élet ünnepe van.
A mi mulandó, ne gondolj ma arra,
Csak az örökszép sirtuli hajnalra . . .
Mert lesz egy reggel, szebb a többinél,
Ki sírban alszik akkoron kikél:
S a kik elváltak földön sok sírással,
Nagy öröm közt találkoznak egymással . . .!

Dénes József.

gyermekéről, de ő tudta, hogy egyetlen fia rossz
utra tévedt. Megmentésére semmit sem tehetett,
csak sirt és imádkozott. Isten meghallgatta az ő
imádságát. A tegnap érkezett levél sok szomorú
dolgot beszél a bűnről, a bűnnek zsoldjáról, Is-
tennek súlyos ítéleteiről, de a végén a felhők
közül először a nap, viharra béke következik.
Anyjának képe, szelid kegyessége, szeretete, mon-
dásai tanításai, intései, versecskéi, melyeket oly
sokszor elmondott, a bűn sötét útján sem haltak
ki lelkéből, szive mélyén szúnyadtak s a nyomor-
úság hevében újra lángra gyultak. A messze tá-
volban anyjához hasonló lelkű embereket keresett
és talált, kik megkönyörültek rajta a Krisztus
szeretetének nevében, kezöket nyujtották és őt
felemelték. És ő visszatért Istenhez s Isten elfo-
gadta; most levelében anyjához fordul, bocsánatát
szeretetét kéri. Az anya olvassa, olvassa fiának
levelét és szól önmagában: látom-e még itt e föl-
dön avagy csak a mennyben? Ó az enyém, ne-
kem van ismét gyermekem, hála Istenemnek!
Megszólalnak a husvét harangok; az özvegy tem-
plomba készül, hogy a gyülekezettel az Életfeje-
delmének ünnepet rendeljen.

3. Nyoszolyáján fekszik a beteg. Szép arcza
beesett halovány; erős alakja összehult. Többet
szenvedett a testi kór fájdalmainál. A mint meg-
tudta a borzasztó valót, hogy nincs számára ment-
ség, hogy élete delén életről, hivatásról, szép ter-

Isten igéje.

A keresztyén ember győzelme.

E világon nyomoruságo-
tok léssen, de bizzatok:
én meggyőztem e világot.
Jan. XVI. 33 b.

Olvastam egy mesét. Volt egyszer egy em-
ber, kinek nagy hegyeken, meredek sziklákon
kellett keresztül mennie. Az utat nem ismerte.
Elment tehát a szomszédjához, a ki már járt azon
a helyen s tudakozódott az ösvény felől. Szom-
szédja szives örömet magyarázta meg a legrövi-
debb és a legbiztosabb utat; figyelmeztette a
sziklákra, melyeket meg kell másznia, a veszé-
lyekre, melyeket ki kell kerülnie. Még le is raj-
zolta az egész utat s átadta a kérdezőnek. Más-
nap reggel utnak is indult a mi emberünk kezé-
ben az utleirással. De minél fennebb ment, annál
magasabb hegyek bukkantak fel előtte, annál ré-
mitőbb sziklák meredtek le reá és annál szédi-
tőbbek lettek a mélységek. Ereje egyre lankadt,
bátorsága tünedezett. Végre így szólott önmagá-
ban: »Ember ezt az utat meg nem teheti, csak zer-
gék és sasok járhatnak itt.« Visszafordult. Egy
percze még megállott, hogy szemével végig mérje
megfutott útját. Egyszerre csak kiáltást hallott
felülről: «Bátorság, utánnam?» Föltekintett és látta
szomszédját, kitől az utmutatást kapta, a mint az
nyugodtan és biztosan haladt egyik szikláról föl
a másikra. Erre bátorsága visszatért s követte
társát. Mikor a tetőre értek, gyönyörűséges szép
virágos völgy tárult fel előttük mirtuszokkal és

vekről lekell mondania, lelke elsötétült, kibeszél-
hetetlen keserűség vett rajta erőt. Hite, melyet
ifjúságától kezdve hiven megőrzött, megtört. Ugy
érezte, hogy Isten elhagyta őt s azért torzsal-
kodva fordult el ő is tőle, hogy szerencsétlen
gondolataival önmagába elzárkozzék. De nem tudta
sokáig elviselni. Meghallotta a hívogató szavakat:
«Jöjjetek én hozzám, kik megfáradtatok és sok
terhet hordoztok, én megnyugtatlak titeket.» És
ő kilépett zárkozottságából s kész volt követni az
Idvezitőt. Felvette az Ő igáját, tanult Tőle és
beismerte, hogy eddig az Idvezitőt nem értette.
Elment vele a Getsemánéba s szólott: «Atyám
ne az én, hanem a te akaratod legyen.» Követte
Jézust vállán a kereszttel; a Golgothára áldozatul
vitte minden kívánságát, minden gondolatát. És
most békességet talált; életének sírjából új élet
támadt Istenben, zavartalan, boldog, az örökkéva-
lóság fényében csillogó. Így fekszik husvét regge-
lén a szenvedések nyoszolyáján — elégedetten.
A közeli templomban megzendül a gyülekezet
éneke, a beteg együtt éneklé halkan, csendesen:
«Jézus él, mi is élünk.»

gránátokkal. «Mivel hálálhatnám meg neked — kérdezte az utas vezetőjétől, — hogy nemcsak megmutattad az utat, de erőt is adtál, hogy azt megtegyem?» «Nem ugy barátom — felelt a kalauz — a bizalom, melyet lelkedben támasztottam, ébresztette fel a tebenned ismeretlenül szunnyadó erőt.»

Mindnyájan utasok vagyunk. Utunk a bölcsőtől a koporsóig vezet. Sokszor mászunk meredek hegyekre, kapaszkodunk bizonytalan sziklákön, előttünk széditő mélységek tátonganak. Az élet nyomorúságait senki ki nem kerülheti. Ezek az élet felhői, a nagy hegyek, meredek sziklák. De nekünk is van vezetőnk. Jézus a mi utmutatónk; ő szól: «bizzatok, én meggyőztem e világot.» Ez a felhőt áttörő sugár.

Mikor megkönyékez a sátán hizelgő szavával: előttünk áll a pusztában diadalmaskodó Jézus. Ha segítséget szenvedünk: előttünk áll Jézus, kinek nincs hova fejét lehajtsa. Mikor nincs erőnk megbocsátani az ellenünk vétkeztéknek: látjuk Jézust, ki imádkozik ellenségeiért. Mikor nem bírjuk kiüríteni a keserű pohárt: halljuk az imádkozó Jézust: «Atyám ne az én, hanem a te akarod szerint legyen.» Nehéz szenvednünk az igazságért? Előttünk áll Jézus vérző homlokkal, vállán nehéz kereszttel. Nincs erőnk halálba menni az emberiség üdvéért? feltűnik előttünk a Galgotha. Nem tudjuk legyőzni a halál félelmét? Fülünkbe cseng a husvéti evangélium

Ime, Jézus nemcsak megmutatta az igaz utat, de előttünk megy mindenütt. Példája bátorit, bátoritása fölébreszti lelkünknek ismeretlenül szunnyadó erejét. A kik Ő reá néznek, azok meggyőzők a világot, azok felkiáltanak Pál apostollal: «Az Istennek legyen hála, ki azt cselekszi, hogy mindenkor diadalmasak legyünk a Krisztusban!» (2 Kor. 2. 14.)

(Utrecht.)

Biró Sándor.

Husvétra.

Rögös uton fáradtan járok,
Tövis megvérez, megakaszt árok.
Sokszor nincs csillaga az égnek . . .
Es százszor is egy nyomba lépek,
Vagy bolyongok utból kitérve,
A célt nem látom a sötétbe'.

Lelkem ereje sem a régi,
Csalódás, bú mindegyre tépi.
Testileg is rég összetörve
Rágondolok a temetőre;
Jól tudom, hogy ha ide érek,
Vége lesz minden szenvedésnek.

Hát a kinek sirját megásták,
Lezárták végképp számadását??
Aki szenved, de hisz' és bizik
Egy életen egész a sirig,
Annyi legyen jutalma végre,
Hogy a sirban mindennek vége??

Óh, én nem rettegek a végtől
De **igy** a lelkem ki nem békül.
Nekem nagy kincs az az ígélet:
«Hogy vár rám egy boldogabb élet»
Legyen e hitem bár csak álom,
Megnyugvásom ebben találom.

(Érkává.)

G. Diószeghy Mór.

Apróságok.

A kegyelem.

A nagy Napolon előtt térdre borulva az édes anya így szól: «Felség! kegyelem, kegyelem, kegyelmezzon meg a katona fiamnak, ne hajtassa végre a halálos ítéletet.» «Keljen fel aszszonyom, keljen fel, ok nélkül ne is kérjen. Az ön fia — bármily rosszul esik önnek — megfog halni. Az ítéletnek megfelelőleg főbe kell őt lövetnem. Már másodszor hágtá át a szolgálati szabályt és oly súlyos bünt követett el, hogy először is halált érdemelt volna.» «Tudom, Felség! hogy bűnös és azért esdeklek kegyelemért.» «Mint mondtam, fia megfog halni, nem érdemel kegyelmet.» «Oh Felség! épen azért kérem én a kegyelmet, mert nem érdemli meg. A kegyelem nem volna kegyelem, ha megérdemelné. akkor az igazságszolgáltatás volna. Én pedig nem igazságot kérek Felségedtől, hanem kegyelmet.» Kevés gondolkozás után így szól a császár: «Jól van aszszonyom, a fiának megkegyelmezek.» Hát mi bűnös emberek hányszor sértettük meg az Isten törvényét?! Igazság szerint nem megérdemeltük volna-e a halálos büntetést. Azért nem feledjük, Istentől soha ne kérjük igazságot, hanem csak kegyelmet.

As Istent nem szereti, mert nem látta.

Egy özvegy édes anya szomoruan tapasztalta, hogy a 12—13 éves leánya mintha ellenszenvvel viseltetnék a vallás iránt, különösen az Isten neve iránt. «Ugy látom, leányom, te nem szereted az Istent.» «De anyám, hogy tudjam én szeretni mikor nem láttam.» Senkit se tudnék szeretni mig nem láttam.» Kevés idő mulva az édes anya és leánya egy más lányos anya látogatására mentek. Az özvegy kérdezi az utóbbi anya leányát, hogy szereti-e ő az édes atyját «Hogy ne szeretném» válaszolt csaknem megbotránkozva. «Igen, de soha nem látta, mert már születése előtt elment volt Amerikába és mégis szereti?» «Szeretem nagyon, mindig küld levelet és ajándékot nekem. Mig kisebb voltam s nem tudtam olvasni az anyám levelében tisztelt és csókolt, most pedig egyenesen nekem küldözgeti azokat.» Az özvegy reá tekintet leányára, ki megértette: lehet azt is szeretni a kit soha nem látott. Többé a lány se mondotta, hogy nem szereti az Istent, mert nem látta.

Hazai krónika.

TISZA KÁLMÁN

1830—1902.

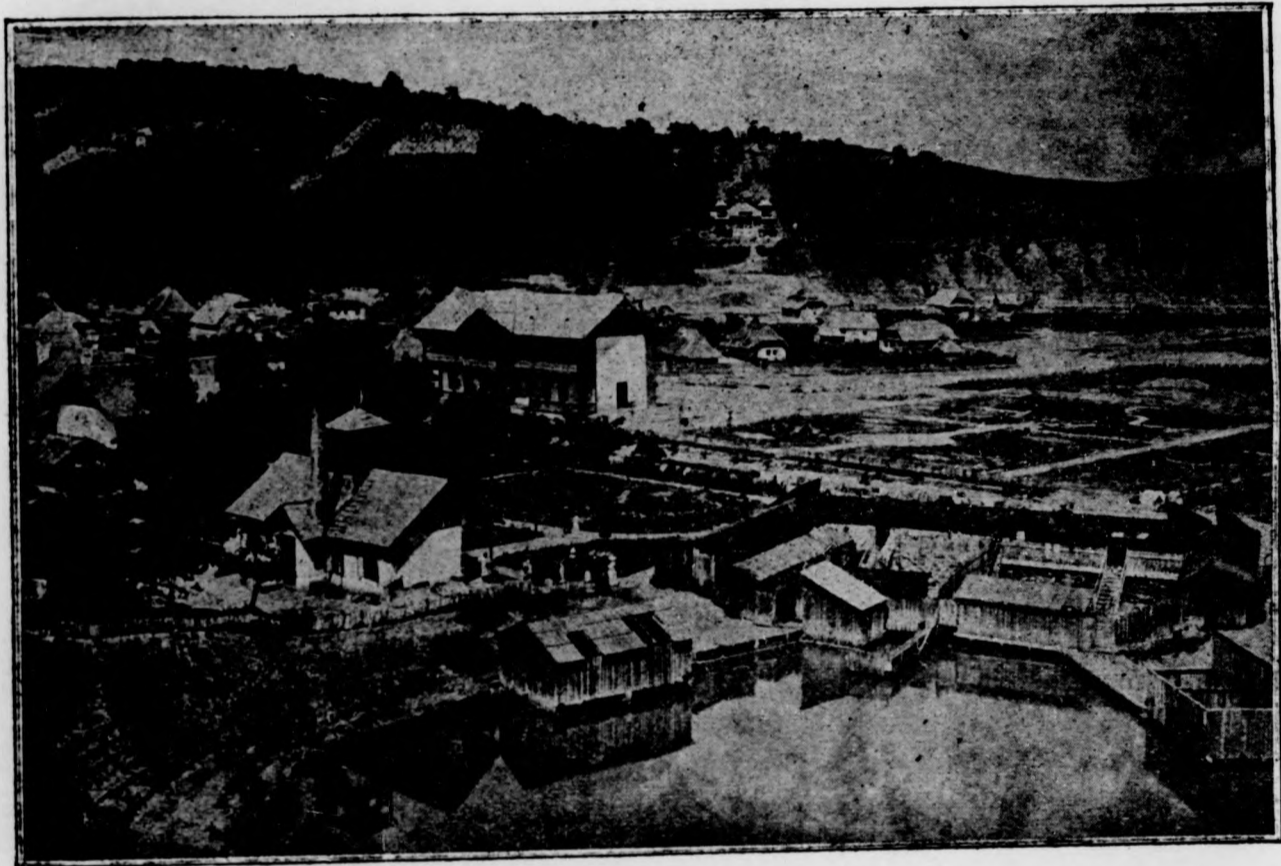
A mitől már régóta féltünk, az oly sokszor rebesgetett hír: csakugyan szomorú valóra változott. *Tisza Kálmán*, egykor nagyhirű politikai ellenzéki vezér, később a magyar kormánynak 15 éven át elnöke, a dunántuli ev. ref. egyházkerület 35 év óta főgondnoka és a magyar-

országi egyetemes ev. ref. egyház konventjének és zsinatjának világi elnöke stb., e hó 23-án reggel 7 órakor elhunyt. Szinte félve vettük fel a lapokat az utóbbi időben, melyek a nagy férfiú egészségi állapotáról oly aggasztó, leverő híreket közöltek. Egyik nap látszólag javult az ősz államférfiu állapota, míg a másik nap már ismét fájdalmas kinok gyötörték, a sirhoz közelebb hozták. Péntek óta vivta haláluságát; szívós természete rendkívüli makacssággal állott ellene veszedelmes bajának. De végre is győzött a könyörtelen halál, martalékává tette a nagy szellem porhüvelyét. Fájdalmát megszüntette ugyan a szenvedőnek; de nehezen gyógyuló sebet ejtett egy szerető család, nemzet és egyház kebelében.

hire, mintha egész nemzetünk küzdelmeiben egy elevenen mozgó erő szűnt volna meg és helyéről nagy üresség tátongana felénk. Egy teljes emberöltőre terjedő korszakot bátran nevezhetünk az ő nevével. Bárhol jelent meg, vezető volt mindig. És midőn a kormány magas polczáról leszállott: befolyása, tekintélye nem csökkent sohasem, még ellenfelei is a legnagyobb hódolattal és elismeréssel adóztak a kitünő politikusnak, nagy magyarnak, az önzetlen jellemű, puritán gondolkozású igaz kálvinistának.

A magyar nemzet közös gyásza az ő halála.

De nagy veszteség az ő eltávozása magyar ref. Sionunkra. Méltán borultak gyászba

Kolozs sósfürdő.

Tisza Kálmán meghalt — ez a szó oly fájdalmasan érint bennünket, s aggódva kiáltunk fel fájdalmunkban: Ugyan lesz-e ki pótolja helyét a nagy „generális“-nak? Igen, méltán jön ajkunkra a panasz szava, hiszen az ő halála hazánkra pótolhatatlan veszteség. Tisza neve egy iskolát képez a politikai életben, melyről gondolkozhatik bárki, bárhol, de annyi bizonyos, hogy az ország föllendülése az ő nevéhez fűződik; munkásságával Európa szerte felköltötte a nemzetek figyelmét. Az ő neve elválaszthatatlanul össze volt forrva népünk gondolkodásával; az ő egyénisége, az ő megjelenése, az ő szava: tiszteletet parancsoló, lekötő volt mindenkire nézve. Ugy hat reánk az ő halálának

e napokon anyaszentegyházunk templomai, méltán szólanak e napon oly búsan templomaink harangjai. A prot. mozgalmak előharcosát, a jótékony nemes alakját, a puritán kalvinizmus kiháló félben levő típusát: méltán siratja a bús harangszó. Azt a nagy egyházi férfit, ki egyházunkat úgy a váltóságos napjainkban, mint a jólét, a béke verőfényes óráiban sohasem hagyta el. Politikai szabad szellemű gondolkodásával a legszebben párosult a protestáns szabadelvűsége. És ezzel a felvilágosodott szabadelvűséggel igyekezett meggyőzni, meggátolni egyházunk ellen irányuló sötétség lovagjainak támadását, a katolikusoknak aknamunkáját. A legnagyobb odaadással örködtte egyházunk anyagi,

szellemi jóléte, haladása, boldogulása, *jogai, hite, szabadsága, önkormányzata* felett. Még ifju ember volt, midőn a bécsi kormány hazánk szabadságát tönkretéve, a protestánsok vallásszabadságát is fenyegetni kezdte, kiadta 1859-ben a szeptemberi *pátenset*, melyben önkormányzati jogainkat, vérrel szerzett autonómiánkat megsemmisíteni akarta: *Tisza K.* volt az, *Balogh P.* debreczeni püspökkel együtt, ki e nagy harcban vezérszerepelt. Anyaszentegyházunk ügyes-bajos dolgaiban a legnagyobb szeretettel vett részt mindig, azért szóval-tettel mindig kész örömet harcolt.

És e nagy hazafitól e hithű kálvinistától, búcsut kell vennünk örökre! Porhüvelye nem a mienk többé, az átadatott az anyaföldnek, melyből vétetett; de szelleme itt él közöttünk s fog élni örökre, mely példát ad arra, miképpen kell igazán, önzetlenül szeretni a hazát és anyaszentegyházunkat.

Tisza Kálmán életrajza.

Született *Geszten*, Biharmegyében, 1830. decz. 10-én Atyja *Tisza Lajos*, anyja *Teleki Julia* grófnő volt. Kitünő nevelésben részesült a szülei háznál hol igazi, erős magyar szellem uralkodott, melyet a *Tisza* gyermekek magokba szívtak. Midőn bevégezte tanulói pályáját, (1848.) a vallás-közüzetésiügyi miniszteriumban lett segéd-fogalmazó. Ez időben tétetett át a kormány Debreczenbe, ő is vele ment, s itt rendes fogalmazó lett. A szabadságharc leverése után külföldön folytatja tanulmányait s ahogy innen haza jött, szülőfaluja választja meg egyházigazgatóvá. Ekkor kezdődik az egyházi életben szereplése. Részt vesz az 1859. *pátens* elleni harcban, mely rendelet megtámadta a prot. egyházak önkormányzati jogait. A világiak közül ő, az egyház részéről *Balogh Péter* debreczeni püspök voltak a szóvivők. Később az »*októberi diploma*« ellen is teljes erejével küzdött, ennek is határozott visszautasítását ajánlotta. 1867-ben választotta el a dunántuli ref. egyházkerület világi gondnokává, s e tisztséget anyaszentegyházunk s saját maga legnagyobb tiszteletére egész haláláig töltötte be. 1860-ban nősült meg, elvette gróf *Dégenfeld Schömburg* Ilonát. 1861. évben képviselőház alelnöke lett, 1865-ben Debreczen képviselője s még az évben Debreczenben tartott országgyűlésen *Ghyeczivel* a balközép vezére 1875-iki fuzióig. (felbomlásig) Ekkor belépett *Tisza* az ujonnan alakult szabadelvű kormányba és a belügyminiszteri tárczát fogadta el. Még ez évben miniszterelnök lett, s 15 évig szolgálta az államot mint: pénzügy, belügy és Felső felső körüli miniszter.

Több kitüntetésben részesült: Grófi címet nyert, mit ő ugyan sohasem viselt, nem fogadta el; továbbá kitüntette a király Szent István-rend nagykeresztjével, s ezen kívül tulajdonosa volt a

német-fekete- és vörös-sasrendjel, az olasz Lazarus-rend, a román csillagrend és a szerb *Takova*-rend nagykeresztjének stb.

72 éves magas kora, s az utóbbi időben felépett veszélyes bajok: nagyon megviselték az ősz államférfiu egészségét s már október óta a nyilvános szerepléstől teljesen visszahúzódott. Hosszu betegsége végre is diadalmaskodott gyenge teste felett, elragadta mindnyájunk nagy bánatára őt közülünk. O Felső — mint írják — midőn meghallotta halála hírért, könyezve így kiáltott fel: »*Mind elhullanak legjobb, legderekabb embereim!*«

As országgyűlés gyászsa.

Hétfőn reggel a képviselőházban a gyűlést az elnök beszéde nyitotta meg; emelkedett hangú beszédben adott kifejezést az országot ért nagy veszteség felett. Még a politikai ellenfelek is a legnagyobb megdöbbenéssel vették tudomásul a hazát ért eme közös gyászt. S midőn az elnök a Ház elé terjesztette amaz indítványát, hogy: helyezzen a Ház az elhunyt ravatalára koszorút, a családjához részvét táviratot intézzen s a geszti végtisztességen küldöttségileg képviseltesse magát, — a Ház helyeslésével találkozott. *Székely Kálmán* miniszterelnök mélyen maghatottan mondván: »*A nemzetet súlyos veszteség érte, a közéletnek egy nagy alakja tűnt el, harcos dőlt ki; harcos, a ki alkotmányos életünk megnyitásától fogva a maga nagy egyéniségével és tevékenységével, Magyarországot újabb történetének minden eseményeivel össze van forrva.*« Csatlakozott az elnök indítványához, melyhez maga részéről csak annyit told, hogy lehetőleg a Ház tagjai testületileg jelenjenek meg a temetésen.

Tisza Kálmán a ravatalon.

A Sándor-utcai Dégenfeld-palota II. emeletének tágas ebédlőjében volt felállítva a ravatal; rajta remek koporsóban feküdt az elhunyt, melynek teteje üveg fedéllel volt elzárva. Az egész terem nehéz fekete posztóval volt behuzva; a szobát még délszaki növények díszítették. A koporsó előtt kis párnán a rendjelek voltak láthatók. A koporsóhoz csak 25-én d. e. 10-12 óráig bocsátottak látogatókat.

A részvét.

Az elhunyt családja iránt általános a részvét. Az ország minden részéről érkeztek táviratok; de úgy a külföldről is nagyszámmal. O Felső megleghangú táviratban kereste fel gróf *Tisza Istvánt*:

»Mély megdöbbenéssel vettem édesatyja elhunytának hírért és teljes szivből osztom a család és az ország gyászát. A boldogult államférfiuban kedvelt hivatást vesztettem el, akinek emlékét a siron tul is mindenkor hálás kegyelettel fogom megőrizni.«

Ferencz József.

A német császár *Eulenburg* herceg német nagykövet útján a következő részvét táviratot intézte *Tisza István*hoz:

»Ő Felső, a német császár, legkegyelme-sebb uram, megbizott, hogy Méltóságodnak kife-

jezzem legőszintébb részvétét ama sulyos veszteség felett, a melyet Méltóságod szenvedett. O Felsőge méltányolja azokat a nagy szolgálatokat, a melyeket a megboldogult hazájának tett és ebben magasztos vigaszt lát fiai és hátramaradottai számára.»

Vilmos német császár szerda délelőtt 9 órakor meglátogatta Szögyén Marich osztrák és magyar nagykövetet és Tisza Kálmán elhunyt felett érett zöszinte részvétét fejezte ki előtte.

Gróf Bülow német kancellár Széll Kálmán miniszterelnökhöz a következő táviratot intézte:

»Tisza Kálmán örökre lehunyván szemeit, kérem nagyméltóságodat, legyen meggyőződve arról, hogy a legbensőbbben osztozom Magyarországnak ezen annyira érdeműs fiának elmúlása felett érzett mély fájdalomában. Gróf Bülow.

Erdélyi ref. egyházkerület a következő táviratot intézte az elhunyt családjához:

»A gyászoló család nagy fájdalomában erdélyi ref. egyházkerületünk is igaz lélekkel osztozik, síratván a bölcsességnek lelkével megáldott vezért, a ki, mint Mózes az Izraelt, vezette népét mindig közelebb az óhajtott jobb jövő felé. Méltóságok fájdalmát enyhíti annak tudása, hogy a ki a családnak koronája volt, ref. egyházunknak Istentől rendelt öröklője vala, annak elhunytát a család és anyaszentegyház mellett egy egész nemzet siratja. A ki a rábizottakban hű és igaz volt, annak fáradt teste bár sirba hanyatlik, de élete és emléke nem enyészik el örökre soha.»

Tömérdek koszorut küldtek a ravatalra. Fejérvári miniszter volt az első, ki koszorut küldött eme felirattal: »Mélyen tisztelt barátjának s egykori főnökének.« — Darányi koszoruján ez a felirat volt: »Tisza Kálmán emlékének, kegyelete jeléül.« Darányi. A képviselőház nagy babér koszoruján ez a felirat állott: Tisza Kálmán, a magyar országgyűlés képviselőháza. Széll Kálmán e szavakat írta koszorujára: »Az egykori vezér, bajtárs és barát felejtethetlen emlékének.»

A temetés

A temetés 25-én d. u. 3 órakor volt Budapesten. Gyászszertartást Antal G. dunántuli ev. ref. püspök végezte. Ez után kivitték a koporsót a keleti pályaudvarra, a honnan különvonat szállította a holttestet Gesztre a családi sírboltba. Itt, mielőtt öröknyugalomra tették volna a nagy halottat, a háznál Berzeviczy A., a sírnál pedig Tallián B. tartottak bucsubeszédet. A temetésen O Felsőge gróf Apponyi Lajos, magyarországi udvarnag képviselte. A kormány részéről több előkelőség vett részt. Képviselve volt azonkívül nagyszámmal mind az 5 ref. egyházkerület és a többi prot. egyházak küldöttei is nagyszámmal jelentek meg a temetésen.

Most pedig bucsut veszünk tőled »nagy« halott. Legyen nyugalmad csendesebb, ne oly zaklatott, mint volt földi életed. Mi pedig fájdalomunkban sirunk utánad, mert pótolhatlan a mi veszteségünk. Istenünk téged kérünk, enyhítsd a mi fájdalmunkat, pótolj ama nagy veszteséget, mely az ő halálával sokat szenvedett egyházunkat

és hazánkat érte. Támasz az ő nyomdokain járó erős, hithű, bátor gyermekeket a hazának, a mi anyaszentegyházunknak, — hiszen oly nagy szükségünk van arra! (B. J.)

Mai képünkhöz.

A természeti szépségektől dusan megáldott Koloss-fürdőt (Erdélyben) és környékét mutatja mai képünk.

A Mezőség torkában gyönyörű, kies parkhelyiség ez, mely minden oldalról szőlőhegyekkel van övezve. Nem is oly régen bozóttal benőtt sós-tó volt kizárólag e hely, ma egy csinosan beépített fürdőtelep. Vízének gyógyhatását úgy a helyiek, mint a vidékiek nagyon jól ismerik és élvezik.

A fürdő-telep fákkal van beültetve, gondosan kezelve, a vendégeknek nyáron kellemes szórakozó helye. A természet e kiváló szépségét, a víz gyógyító erejét ugyan kinek köszönhetjük? Bizony néked bölcs és igaz Isten, szerető Atyánk, ki mindeneket oly ékesen és bölcsen rendeztél. Tiéd legyen érte a hála és dicsőség! (B.)

Egyházi élet.

Egy meggondolatlan indítvány. A budapesti mérnök-egyesületben legközelebb felolvasást tart valami: Timon Zoltán nevű ember, ki azzal az indítvánnyal áll elő: a templomok könyvtárakká alakítandók! Kár, hogy ennyit tanult ez az Ur!!

Hol az igazság. Würzburgban egy róm. kath. káplán ág. hitv. ev. lett. A most már »eretnek« Endrichről a »Wurzburger kath. Sonntagsblatt« (Würzburgi kath. vasárnapi lap) ezt írja: »a protestánsoknak semmi okuk sincs örvendezni a protestánsá lett Endrichnek, mert jelleme, előélete s minden más, minden egyéb csak nem tisztességes ajánló levél. Csak sajnálni való a szerencsétlen ember! . . . » Méltán kérdezhettük, hol az igazság? . . . Mig a pápás egyház hive volt Endrich, addig tisztességes, becsületes ember volt? s most, hogy lutheránus, már nem az? . . . Az igazság ugy-e bizony ott van, hogy a tisztelt tulsó tábor szereti a hamisságot!!

Szemlélődés cím alatt helyzetünkre nézve egészen találó cikket irt a »Magyar Szó« f. hó 6-iki számába Borsos Károly mezőturi tanár. Szemlélődését a következőleg foglalja össze: »A többség a szüntelenül hangoztatott bajok orvoslásával vagy nem törődik, vagy ha törődik is, beéri a panaszkodással. A kik tenni akarnak, azokat mindenféle akadékoskodással gátolni, visszatarítani igyekeznek, vagy öntudatosan, vagy rövidlátásból. A kik tesznek, vagy már tettek is valamit, azokat még inkább bántják, gáncsolják, sőt meggyanusítják, meg is rágalmazzák. És ugyan kik? Azokat, a kik semmit sem tesznek.« Bizony ez így van; de nem jól van így. Valóban itt volna már az ideje, hogy a sok tanácskozás, akadékoskodás és vádaskodás után elvégre a tettek mezejére lépjünk, mert az ellenség ugyancsak szorongat már bennünket mindenfelől.

Tiltakozó gyűlés Londonban. Még a múlt hónapban történt, hogy az angol protestánsok tiltakozó gyűlést tartottak az u. n. Albert-csarnokban. A tiltakozás pedig nem más ellen irányult, mint a következő 4 szándék ellen: 1. a régi királyi eskü megváltoztatása. 2. A mise és a gyónatósziék bevitele a székesegyházba. 3. A jezsuiták behozatala. 4. Az apácza zárdák szaporítása. Kicsoda nem veszi észre, hogy olyan dolgok ellen tiltakoztak, az angol protestánsok, a melyek valóban a protestánsizmus elleni merényletek? . . . Helyes dolog épen ott! De helyes lesz egyebütt is utját állani a papismus terjeszkedésének.

Vegyes hírek.

Tisztelettel kérjük a «Vasárnap» asont. olvasóit, a kik (1) egy koronát küldtek be, ténát előfizetésök már e hónapban lejár, az előfizetési díjaikat a jövő évnegyedre még e hét folyamán (ápril 1—7.) haladéktalanul küldjék be, nehogy a lap szétküldésében akadály merüljön fel. A kik felhívásunknak nem tesznek eleget, annak lapunkat nem küldhetjük meg!!

Halálos szerencsétlenség. Hajdu-Sámson községben néhány napja F. Szabó László házában Szenes Imréné, az öreg szakácsné épp a vacsorát főzte, amikor egyszerre a konyha padozata leszakadt, s az asszony lezuhant a pinczébe. A másik perczen pedig a konyha négy fala, meg tetőzete omlott be és maga alá temette Szenesné. A közelben levő néhány munkás azonnal hozzálátott a romok eltakarításához, a felismerhetetlenségig összezuzott öreg asszonyt azonban csak harmadnap reggel tudták az óriási téglátömeg alól kihuzni. A hivatalos vizsgálat folyamatban van.

Siketnéma gyermekek felvétele. Azon szülők, kik 7—12 éves siketnéma gyermekeiket a siketnémák szegedi intézetébe felvétetni óhajtják, felhivatnak, hogy kérvényeiket a siketnémák szegedi intézetének felügyelő-bizottságához czimezve mielőbb küldjék be. Bővebb felvilágosítással az intézet igazgatósága szolgál.

Szőlőbirtokosok figyelmébe. Van-e szőlőbirtokos ki ne ismerné «A szőlő helyes metszése» című könyvet, mely a szőlő metszési módjait tárgyalja. A helyes metszés által fokozzuk szőlőink termőképességét és jövedelmét. E hasznos könyv négy év alatt a harmadik kiadást érte. Irta Maurer János. Megrendelhető a szerzőnél, —

Kecskemét. — Ára füzve 2 kor., kötve 2 kor. 50 fillér.

Tolvajok a királyi palotában. A bécsi rendőrség tetten ért két betörőt, akik egy Schmidt nevű kereskedő pinczéjébe lopózkodtak. A betörők hirhedt alakok, akiket már régóta keres a rendőrség. Az egyikről kiderült, hogy az igazi neve Goldstein Miksa Mór, aki tavaly április 13-án Budapesten tartózkodott s az épülő királyi palota udvaráról hat lórét ellopott. Emiatt a főkapitányság elrendelte országos körözését. A másik betörőt Berger Alajosnak hívják. Valószínű, hogy neki is része volt benne.

A román királyné Budapesten. Erzsébet román királyné vasárnap délben egy órakor ismeretlenül keresztülutazott Budapesten, Newwiedbe nagybeteg édes anyjához, a wiedi herczegnőhöz, akinek állapota az utolsó két nap alatt aggasztóra fordult. Hivatalos fogadás nem volt.

A király elutasása. Hatheti budapesti időzése után a király szombat délután 3 óra 45 perczkor elutazott Budapestről.

Edvárd király és London szegényei. Edvárd király azt kívánja, hogy a koronázás alkalmával Londonnak ötszázezer szegénye megvendégtessék. Az erre szükséges költségeket harmincezer font sterlingben irányozzák elő. E szándékának kivitelében a király számít London majorjainak támogatására.

Egy magyar ember szerencsétlensége Amerikában. Egy amerikai magyar lap írja: «Northamptonban a veszedelmes áradásnak egy magyar ember esett áldozatul. Az illető Kukorelli Antal györmegyei származású, aki a víz elől menekültében fölkapaszkodott egy szál deszkára s a kezébe került léczdarabbal evezni kezdett. A szerencsétlen ember lebukott a vízbe s belefult. Magyarországon özvegy anyja és két bátyja van a vízbefult magyarnak.

Szerkesztő postája.

Olvasóinknak. A múlt számban közölt bibliai kérdés helyes megfejtése: «Lukács XIX. 41.; János ev. XI 35. Zsidókhöz ír lev. V. 7

Helyesen fejtették meg: Barabás M. (1), Lukács A. (8), Borbély L. (3), Szabó F.-né. (5).

B. S. Utrecht. Köszönjük. A mint látod jön. Szívesen vennénk, ha többször is felkeresnél bennünket. Jökvánataidat köszönöm; levélben bő válasz fog menni. Minden jót!

A VASÁRNAP OLVASÓINAK. Bibliai kérdéseket, az eddig közölt alakban, lapunk olvasóitól nagyon szívesen veszünk és a beküldők nevei alatt közölni is fogjuk. A kérdéseket elegettel egyetemben, e rovat vezetője címére tessék küldeni.

Tudakozzátok az irásokat . . . János ev. V 39.

Kalauz Biblia olvasáshoz a következő héten.

Vas. márcz. 30. Máté XXVIII. (1—10) Krisztus feltámadása.
Hétfő » 31. Márk. XVI. A feltámadás története.
Kedd ápril. 1. Luk. XXV. 1—30. A husvétii történet.
Szerda » 2. Ján. ev. XX. Hogy történt a Kr. feltámadása.
Csüt. » 3. Ján. ev. XXI. Kr. feltámadása után lett dolgok.
Péntek » 4. Filípi lev. II. Keresztényi alázatosság. . . .
Szomb. » 6. Zsolt. 77. Isten kegyelmes és igazságos.

* A kik tiz kérdésre helyes feleletet küldenek, azok közül egynek — kire a sorsolás esni fog — lapunkat egy negyed évig ingyen megküldjük. Megfejtéseket (egy levelezőlapon minden héten szerdáig) e rovat vezetőjének: **Birtha József** czimére (Kolozsvár, ref. theologia 5. ajtó.) tessék elküldeni

Keressünk feleletet a következő bibliai kérdésre.

Hol van megírva az, midőn Jézus magát orvosnak mondja?

Feltámadott az Ur bizonnyal!

Máté XXVII. 64.

Nyomatott Gámán János Örököse könyvnyomdájában, Kolozsvárt.